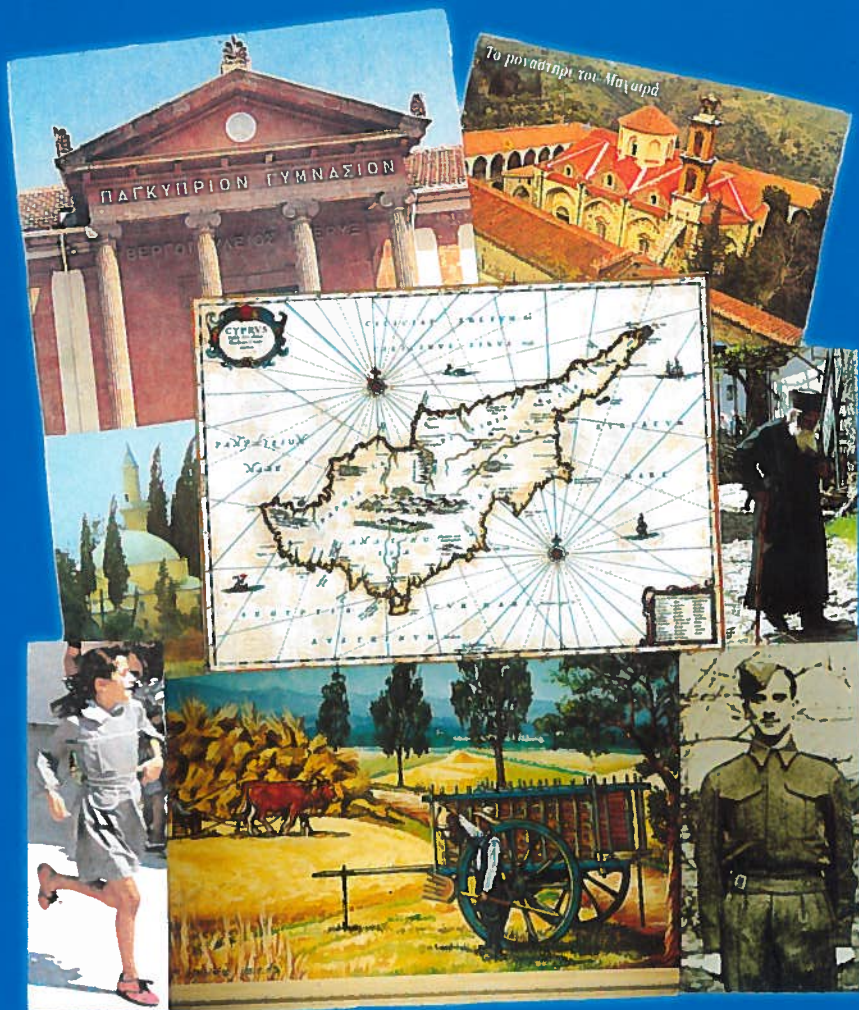

Ιωάννη Χρ. Κασιουλή

ΧΡΟΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

Η εκπαίδευση και γενικά η ζωή στην Κύπρο
στο πρώτο μισό του 20ου αιώνα

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ 1999

Ο φίλος μου ο Νίκος επενέβηκε για να εισηγηθεί όπως προειδοποιήσουμε τον απουσιάζοντα συμμαθητή μας, κάθε άλλο από όμοιο του, πως παρόμοια συμπεριφορά θα αντιμετωπισθεί από όλους μας στο μέλλο με τον ίδιο ή και χειρότερο τρόπο. Ο πληγωμένος, με ραμμένη την πληγή του, παρέμεινε στο σπίτι του 2-3 μέρες γιατί δεν ήθελε να δείχνει το πάθημα του.

Προτού τελειώσει την εισήγηση του ο Νίκος, μπήκε στην τάξη μας ο Γυμνασιάρχης – μας δίδασκε τότε Λογική και Ψυχολογία – και αντί του κανονικού μαθήματος μάς μίλησε για τις υποχρεώσεις του καθενός προς το συνάνθρωπο του και τη σημασία της αλληλοβοήθειας και αλληλοσεβασμού. Μας δήλωσε πως άκουσε τις αποφάσεις του Συμβουλίου μας γιατί την ώρα που τις ανακοίνωνα ήταν έτοιμος να ανοίξει την πόρτα αλλά περίμενε εκεί ως ότου τελειώσουμε και ότι συμφωνούσε απόλυτα με όσα αποφασίσαμε. Τη συμπεριφορά μας έναντι των άλλων μάς τόνισε πρέπει να κατευθύνουν τα Χριστιανικά διδάγματα: το «αγαπάτε αλλήλους». και το «**όσα θέλετε ίνα ποιώσιν υμίν οι άνθρωποι, ποιείτε και υμείς ομοίως**».

6.71. ο νέος Γυμνασιάρχης

Τον κύριο Ξιούτα, το νέο μας Γυμνασιάρχη, αγαπούσαμε όλοι εξαιρετικά. Τα μαθήματα του ήταν πάρα πολύ ενδιαφέροντα. Όταν μιλούσε στην τάξη κρεμόμαστε όλοι από τα χείλη του και δεν προσέχαμε τίποτε άλλο· ούτε το κουδούνι ακούσαμε όταν κτυπούσε για διάλειμμα ή για να σχολάσουμε. Γνώριζε ότι αντιμετωπίζαμε πρόβλημα εξεύρεσης βιβλίων και διέθεσε τη βιβλιοθήκη του στη διάθεση μας. Διέθετε πολλά λογοτεχνικά, φιλοσοφικά και ιστορικά βιβλία και ήμουν πολύ τυχερός που μου δόθηκε η ευκαιρία να δανεισθώ κι εγώ και να διαβάσω πολλά από αυτά.

Όταν μετά 2-3 μέρες επέστρεψε στην τάξη ο αναιδής συμμαθητής μας, ο κύριος Ξιούτας μάς εκάλισε πρώτα όλους να συμφιλιωθούμε αναμεταξύ μας. Κατόπιν αναφέρθηκε στη συμπεριφορά μας και ευχήθηκε όπως το πάθημα του συμμαθητή μας γίνει μάθημα για όλους μας. Συνάμα επαίνεσε και τη δική μας πρωτοβουλία και την προθυμία μας να αναλάβουμε ευθύνη για ό,τι συμβεί στην τάξη μας.

— Δεν υποστηρίζω, μας είπε, τις ομηρικές ή τις σύγχρονες μάχες σαν τρόπο να λύουμε τις διαφορές μας ή για να επιβάλλουμε την τάξη πραγμάτων που θέλουμε, αλλά την πρόληψη και τα ειρηνικά μέσα. Το καθήκον μας ως εκπαιδευτικοί και εσάς ως νέα γενιά, κυρίως τώρα με τον τρομερό πόλεμο που μαστίζει την ανθρωπότητα, είναι να εμβαθύνουμε στις αιτίες κάθε κακού, τις αιτίες κάθε πολέμου και να εφαρμόζουμε τέτοια μέτρα που να μην επιτρέπουν να επαναληφθούν τα ίδια ή και χειρότερα κακά στον κόσμο. Διερωτηθήκατε π.χ. τι είναι αυτό που προκάλεσε τη φιλονικία στην τάξη σας; Πώς εξηγείται η συμπεριφορά σας; Αυτό βέβαια είναι ένα θέμα που θα εξετάσουμε προσεχώς στο μάθημα της ψυχολογίας. Τώρα θα ασχοληθούμε με κάτι άλλο. Και στη συνέχεια μας εξήγησε τις αιτίες των πολέμων και τρόπους αποφυγής των.

— Ο Όμηρος επεσήμανε κι έγραψε στα έπη του πως η κύρια αιτία του Τρωϊκού πολέμου δεν ήταν η αρπαγή της ωραίας Ελένης αλλά το συμφέρον, οι κατακτήσεις, η απόκτηση αγαθών. Αν σ' αυτά προσθέσουμε και την αδυναμία μας να παρασυρόμαστε από τα πάθη μας και να επιδιώκουμε εκδίκηση, δόξα και κυριαρχία, τότε έχουμε μια γενική εικόνα των αιτιών του πολέμου. Θα πρέπει να κατανοήσουμε πως η άμυνα και η διεκδίκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι καθήκον και υποχρέωση του καθενός. Επομένως όσοι επιχειρούν να υποδουλώσουν, όσοι αδικούν, όσοι συνεχίζουν να καταδυναστεύουν τους άλλους θα πρέπει να αναμένουν αντίδραση και θα πρέπει να γνωρίζουν πως αυτοί θα είναι οι κύριοι ένο-

χοι για κάθε ανωμαλία ή πόλεμο που θα προκύψει και θα πρέπει αυτοί να υποστούν τις συνέπειες. Αν θέλουμε επομένως να επικρατήσει τάξη, ειρήνη κι ευημερία στον κόσμο θα πρέπει να αλλάξουμε νοοτροπία. Να διδαχθούμε από τα παθήματα μας, από τα παραδείγματα της καθημερινής ζωής, από τα ιστορικά γεγονότα και τις ερμηνείες των φιλοσόφων και να εφαρμόζουμε τα παραγγέλματα των σοφών ανθρώπων και προ πάντων του Χριστού και των Αποστόλων. Να γίνουμε όλοι ηθικοί και υπεύθυνοι άνθρωποι.

»Είναι καιρός, συνέχισε ο κύριος Ξιούτας, να αντιληφθούμε πως για ό,τι γίνεται στη χώρα μας και στο περιβάλλον μας, φέρομεν όλοι ευθύνη και να μην επιδιώκουμε να ρίχνουμε το φταίξιμο στους άλλους. Για τον πόλεμο που διεξάγεται σήμερα δεν φταίει μόνο ο Χίτλερ ή ο Μουσολίνι αλλά και οι λαοί των χωρών τους και όλοι όσοι τους υποστηρίζουν. Αν θέλουμε δημοκρατία, πρέπει όλοι να σκεφτόμαστε δημοκρατικά, αν θέλουμε ειρήνη πρέπει όλοι να εφαρμόζουμε ειρηνικά μέσα κι αν θέλουμε δικαιοσύνη πρέπει όλοι να είμαστε δίκαιοι. Κι εσείς αν θέλετε πειθαρχία, εκτίμηση και σεβασμό πρέπει όλοι σας να είστε πειθαρχικοί, να εκτιμάτε και να σέβεστε τους άλλους. Να μην τα περιμένε όλα από τους καθηγητές σας. Επαρουσιάσετε ήδη ένα καλό παράδειγμα! Σας συγχαίρω και πάλι για τις αποφάσεις σας και εύχομαι να είστε πάντα σοβαροί και υπεύθυνοι πολίτες.

Μετά το πάθημα του Ντίνου, τις αποφάσεις του συμβουλίου μας και τις συμβουλές του Γυμνασιάρχη επεκράτησε υποδειγματική πειθαρχία στην τάξη μας, πραγματική αλληλοεκτίμηση, αλληλοκατανόηση και αλληλοβοήθεια. Μπορώ να πω ότι περνούσαμε σαν αγαπημένα αδέρφια! Έτσι συνεχίστηκε ομαλά η σχολική εργασία και φθάσαμε αισίως στις προαγωγικές εξετάσεις του Ιουνίου τις οποίες περάσαμε όλοι με μεγάλη επιτυχία. Διατηρήσαμε βέβαια και αμείωτο το ενδιαφέρον μας για τα πολεμικά νέα.